

Ксенія СЛІПКО

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФЕСІЙНИХ ПЕРЕСТРАХОВИКІВ

Обґрунтовано фінансово-економічну необхідність перестрахових компаній як важливих партнерів суб'єктів страхового бізнесу. Визначено чинники, що стримують розвиток інституту професійного перестраховування в Україні. Запропоновано низку заходів з метою створення сприятливого середовища для успішної діяльності вітчизняних професійних перестраховиків.

Сучасні процеси глобалізації, стрімкий технологічний розвиток в усіх сферах життєдіяльності людини, значні темпи нарощування та концентрації капіталу, потреба громадян, бізнесу і держави загалом у страховому захисті матеріальних і нематеріальних цінностей зумовлюють поступове підвищення попиту на страхові послуги в усіх країнах світу. Страхові компанії, які є учасниками чесної конкуренції на ринку класичного страхування та прагнуть посідати якомога вищі місця в рейтингах, мають відповідати низці критеріїв, серед яких у центрі уваги завжди були і будуть критерії фінансової надійності страховика. Як відомо, одним із способів забезпечення фінансової надійності, а також стабільної й успішної діяльності страховика є перестраховування.

Вітчизняні страхові компанії активно займаються вхідним і вихідним перестраховуванням, розміщуючи та приймаючи ризики як всередині країни, так і за кордоном. При цьому значну частину ризиків за договорами перестраховування вони передають іноземним професійним перестраховикам, фінансові гарантії яких слугують потужним захистом забезпечення виконання зобов'язань страховика та його стабільного

розвитку. Якщо на світовому фінансовому ринку професійні перестраховики відіграють важливу роль як надійні партнери, в Україні за роки становлення страхового ринку всі спроби створити таку компанію не мали позитивного кінцевого результату. Тому існує необхідність наукового дослідження даної проблематики, яке дало б змогу обґрунтувати доцільність існування професійних перестраховиків в Україні, встановити причини, що стримують розвиток вітчизняного ринку професійного перестраховування, а також окреслити можливості та перспективи успішної діяльності таких компаній у майбутньому.

Багато вітчизняних науковців присвячують свої дослідження сучасному стану, проблемам і перспективам розвитку перестраховування в Україні, серед них: О. Гаманкова, О. Залєтов, О. Заруба, О. Козьменко, В. Комадовська, О. Кнейслер, Д. Маруженко, Л. Нечипорук, С. Осадець, Т. Ротова, Т. Татаріна, Н. Ткаченко, К. Турбіна. Ринку перестраховування та процеси, які на ньому відбуваються, дедалі частіше стають об'єктами наукових досліджень.

В Україні вже існує низка фундаментальних робіт, об'єктом дослідження яких є

перестраховання як економічна категорія, взаємовідносини між суб'єктами на ринку перестраховання тощо. Так, Т. Татаріна досліджувала загалом розвиток перестраховання в Україні; Д. Маруженко розглядав перестраховання в контексті забезпечення фінансової стійкості страховика; О. Кнейслер сформулювала новітню парадигму ринку перестраховання в Україні. Слід наголосити на цінності цих праць, а також багатьох інших наукових досліджень, які становлять вагомий надбання вітчизняної страхової науки і практики, з точки зору сучасного стану ринку перестраховання та подальшого розвитку перестрахових відносин в Україні. З огляду на те, що питання необхідності та перспектив діяльності вітчизняних професійних перестраховиків на сьогодні є малодослідженими, постає нагальна потреба наукового осмислення цієї тематики з метою з'ясування проблемних питань і вироблення практичних рекомендацій щодо діяльності українських професійних перестраховиків як надійних і фінансово потужних партнерів страхових компаній.

Відповідно до обраної теми дослідження було поставлено за мету обґрунтувати необхідність здійснення перестрахової діяльності спеціалізованою перестраховою компанією; визначити чинники, які стримують розвиток інституту професійного перестраховання в нашій країні; надати практичні рекомендації щодо поліпшення умов правового й економічного характеру для успішної діяльності вітчизняних професійних перестраховиків.

Вітчизняна страхова практика досі ставить під сумнів необхідність існування професійних перестраховиків на внутрішньому ринку. Ринок перестраховання України вже багато років функціонує без наявності такого учасника, як спеціалізована перестрахова компанія. При цьому універсальні страхові компанії досить успішно перестраховують

ризик на теренах нашої країни або за кордоном. Відповідно, постає питання: чи потрібні професійні перестраховики вітчизняному ринку, а якщо так, то які базові економічні та правові умови необхідні для розвитку їхньої діяльності та можливості конкурувати з аналогічними іноземними компаніями?

У своєму фундаментальному дослідженні теоретико-методологічних і прикладних аспектів формування сучасного ринку перестраховання України О. Кнейслер відзначає, що розширення фінансових можливостей страховиків, як і забезпечення економічної стабільності й фінансової безпеки страхового ринку загалом, неможливі без ефективного функціонування професійних учасників на ринку перестраховання [1, 24]. В свою чергу О. Козьменко стверджує, що формування ринку професійних перестраховиків дає можливість не тільки вирішити проблеми якості й спектра пропонованих послуг, збільшення місткості ринку, а й підвищити надійність виконання взятих зобов'язань [2, 32].

Вважаємо, що дослідження питання необхідності існування на страховому ринку таких спеціалізованих компаній, як професійні перестраховики, потрібно починати з теоретичного аспекту: чи є перестраховання поняттям тотожним із страхуванням, чи воно має певні відмінності в характерних ознаках і функціях як окрема сфера страхових відносин. Дослідження показало, що існують різні наукові погляди з приводу цього питання. Так, К. Воблий, поділяючи точку зору австрійського вченого А. Еренцвейга, вважав, що економічна природа прямого страхування та перестраховання тотожні і що перестраховання не виконує жодних самостійних функцій [3, 219]. Однак у сучасній страховій науці з'являється дедалі більше досліджень, які виявляють відмінності між цими категоріями.

Т. Ротова вважає перестраховання окремою галуззю фінансово-економічної діяльності, “вторинним” страхуванням, специфічним для діяльності страховиків [4, 334]. Специфіка перестраховання полягає у його головній функції – вторинний розподіл ризику, прийнятого на страхування [4, 335].

О. Кнейслер вказує на відмінності між страхуванням і перестрахованням як у теоретико-методологічному аспекті, які визначаються специфікою предмета їх дослідження, так і з науково-практичної точки зору, що полягають в особливостях прийняття управлінських рішень та індивідуальних підходах до державного регулювання страхування і перестраховання [1, 9].

Аналіз та узагальнення різних наукових поглядів дозволив зробити висновок, що страхування і перестраховання дійсно мають спільну економічну природу. Однак перестраховання, як з точки зору еволюції страхових відносин, так і з погляду власне “виробництва” страхової послуги, є поняттям похідним від страхування. Отже, специфічні ознаки та функції перестраховання дають підстави стверджувати, що категорії “страхування” і “перестраховання” не є тотожними. Відповідно, страховій та перестраховій діяльності також притаманні свої особливості, що й обумовлює наявність і подальший розвиток інституту спеціалізованих перестрахових компаній (професійних перестраховиків).

У рамках світових трансформаційних процесів постійно зростає роль перестраховика як важливої ланки, що поєднує внутрішні, регіональні та міжнародні страхові ринки [5, 107]. Більш ніж столітній світовий досвід доводить, що поява й існування професійних перестраховиків є результатом еволюційного розвитку страхового та перестрахового бізнесу. Мобілізація значних обсягів капіталів професійних перестраховиків при здійсненні ними перестрахової

діяльності допомагає вирішити низку проблем фінансового характеру, пов'язаних із необхідністю покриття збитків за великими та катастрофічними ризиками, підвищенням рентабельності страхових операцій тощо [6, 17]. Своєю діяльністю перестраховики розширюють фінансово-економічні можливості прямих страховиків, а також сприяють як підвищенню фінансової надійності окремих компаній, так і збільшенню місткості страхового ринку загалом.

У розвинутих країнах існує значний попит на послуги компаній, що спеціалізуються винятково на перестрахованні. Нині в світі діє майже 250 професійних перестраховиків, які становлять основу міжнародного ринку перестраховання [7, 562]. Такі компанії надають своїм клієнтам професійний сервіс, пропонуючи програми перестрахового захисту з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, на базі новітніх інформаційних технологій, забезпечуючи високий рівень надійності власних зобов'язань.

Перші в історії капіталістичного суспільства спеціалізовані перестрахові компанії з'явилися у Німеччині: “Кьольнське перестрахове товариство” (1846 р.), компанії “Аахен Ре” (1853 р.) та “Франкфурт Ре” (1857 р.). Дещо пізніше виникли компанії “Swiss Re” (1863 р., Швейцарія) та “Munich Re” (1880 р., Німеччина), які впродовж багатьох років є лідерами світового ринку перестраховання. Нині Німеччину на міжнародних ринках фінансових послуг представляють 35 професійних перестраховиків.

Протягом 2007–2011 рр. загальна кількість професійних перестраховиків у Німеччині з майже рекордного значення 42¹ зменшилась на 7 компаній. При цьому сукупний обсяг зароблених перестраховиками премій за означений період збільшився майже на 20%. Одночасно з ростом премій зростали й виплати за договорами перестра-

¹ Найбільша кількість професійних перестраховиків у Німеччині становила 44 компанії у 2004 р.

хування. Темпи зростання останніх були швидшими, про що говорить збільшення показника співвідношення виплат до зароблених премій, особливо у 2010–2011 рр.

За даними німецького страхового об'єднання "Gesamtverband der deutschen Versicherungswirtschaft", частка операцій німецьких перестраховиків за кордоном у загальному обсязі зароблених ними премій у 80-х і 90-х рр. минулого століття коливалася в межах 35–40% [8, 89]. Починаючи з 1999 р., вона почала стрімко зростати і становила майже 47%, у 2000 р. – 51%, а в 2005 р. – 61%. Зароблені премії від діяльності за кордоном у 2010–2011 рр. становили понад 70% у загальному обсязі зароблених премій німецьких перестраховиків. Отже, протягом останніх 40 років діяльність перестрахових компаній Німеччини стрімко розширювалася за межами країни, що слугує яскравим підтвердженням транскордонного характеру перестрахових відносин, активних процесів кооперації й інтеграції у міжнародному перестрахованні.

У країнах, що входять до СНД, зареєстровано близько 1000 страхових компаній, 300 з яких мають дозвіл на перестрахову діяльність, у т. ч. 16 компаній є спеціалізованими перестраховиками (не здійснюють прямого страхування) [9, 34]. За даними Нацкомфінпослуг, у структурі перестраховання ризиків у нерезидентів у 2013 р. найбільшу частку займало перестраховання ризиків у компаній Російської Федерації. При цьому їм було перераховано 38,7% від загальної річної суми перестраховувальних премій, сплачених нерезидентам (тобто 632,1 млн. грн.) [10].

Багатьом українським страховим компаніям складно розміщувати ризики за кордоном на так званих "твердих ринках перестраховання" (у перестраховиків з високими рейтингами надійності), оскільки той рівень надання послуг, який пропонують відомі іноземні компанії, відповідно, озна-

чає високу вартість договорів перестраховування. Тому до 2014 р., як альтернативний варіант, мала місце активна співпраця з перестраховиками Російської Федерації [11, 142]. Проте у зв'язку з загостренням політичної та економічної ситуації перспективи розвитку відносин у цьому напрямку нині під великим сумнівом. Отже, прогнози щодо можливостей українських страховиків збільшити обсяги розміщення ризиків на російському ринку перестраховування вже не відповідають дійсності. За таких умов, коли українським страховим компаніям важко розраховувати на вільний доступ до ринків перестраховування інших країн і регіонів, питання активізації діяльності вітчизняних перестраховиків набуває все більшого значення. Поява професійних перестраховиків на страховому ринку України сприяла б вирішенню цілої низки проблем, головною серед яких є значний відтік капіталу за кордон через операції перестраховування, який міг би бути інвестований в економіку України.

З метою визначення потенційного місця та перспектив діяльності українських професійних перестраховиків було проаналізовано сучасний стан вітчизняного ринку перестраховування як у розрізі вихідного та вхідного перестраховування, так і з точки зору операцій з резидентами та нерезидентами. За даними Нацкомфінпослуг, обсяги внутрішнього перестраховування протягом 2013 р. збільшились у 5,8 раза (тобто на 5 879,6 млн. грн.). При цьому кількість страхових компаній, які більше 50% власних страхових премій отримали від перестраховувальників, становить 24 компанії. З них лише 17 належать до TOP-200 компаній за показником концентрації страхового ринку за офіційним рейтингом Нацкомфінпослуг у 2013 р. [10]. Така тенденція свідчить, зокрема, про наявність схемного перестраховування та низький розвиток класичного перестраховування на внутрішньому страховому ринку країни.

Дослідження показало, що до 2004 р. у структурі премій вихідного перестраховування значно превалювала частка премій, передаваних перестраховикам-нерезидентам. Після законодавчих змін у 2004 р., спрямованих на посилення вимог до перестраховування ризиків у нерезидентів, ситуація докорінно змінилася. З того моменту і донині із премій, які передають перестраховикам, лівова частка залишається на внутрішньому ринку [10; 2, 28]. Це свідчить про те, що внутрішній ринок перестраховування, незважаючи на значні системні проблеми, пов'язані з прозорістю й ефективністю його функціонування, має суттєве фінансово-економічне значення для суб'єктів страхового бізнесу України.

Певний економічний інтерес вітчизняний ринок перестраховування становить і для іноземних партнерів, передусім із країн СНД та Близького Сходу. Так, у 2012 р. українським страховикам від нерезидентів загалом надійшло близько 450 млн. грн. страхових і перестрахових премій, причому частка останніх склала 55% [12, 18].

Аналіз наукових досліджень і публікацій показав, що характерними рисами, які притаманні сучасному українському ринку перестраховування, є [6, 17; 11, 144; 13]:

- діяльність універсальних компаній (здійснюють операції як страхування, так і перестраховування);
- діяльність вітчизняних перестраховиків як посередників, які часто виступають ретроцедентами для іноземних компаній (ретроцесіонерів);
- значна залежність учасників ринку перестраховування від обсягів прийнятих на страхування ризиків на внутрішньому ринку (які в подальшому можуть бути передані в перестраховування), оскільки перестраховування ризиків нерезидентів становить незначний відсоток;
- наявність “схем”, які дають можливість через страхову компанію пере-

водити грошові кошти з мінімальними операційними витратами і не мають нічого спільного з класичним перестраховуванням.

Нині на вітчизняному страховому ринку перестраховуванням займаються ті самі компанії, які здійснюють пряме страхування. Як показало дослідження, ситуація не завжди була такою. У період розбудови страхового бізнесу на ринкових засадах в Україні почали створюватися компанії, які позиціонували себе як перестраховики. Проте спроби створити в нашій країні надійний інститут професійних перестраховиків не одержали належного розвитку. Так, у 1994 р. було створене ЗАТ “Перестрахова компанія “Скіфія Ре” (м. Київ), яке проіснувало до 2003 р. У 1995 р. у Львові було засновано ВАТ “Українська перестраховальна компанія” (м. Львів), яке надавало послуги перестраховування майна, наземного та повітряного транспорту. У грудні 2004 р. ліцензії компанії були анульовані Держфінпослуг у зв'язку з невиконанням вимоги щодо мінімального розміру сплаченого статутного капіталу в 1 млн. євро.

У 1997 р. було утворено ВАТ “Українська перестраховальна компанія “Гарант Ре” (м. Київ), яка входила до складу групи компаній “Гарант” і була ліквідована в 2007 р. ПАТ “Страхова компанія “Лідер Ре”, створена у 2004 р., яка впродовж 2006–2008 рр. входила до складу “VAB Group” під назвою “Перестраховальна компанія “VAB Re”, у листопаді 2013 р. була вилучена з Державного реєстру фінансових установ у зв'язку з анулюванням (відкликанням) усіх ліцензій.

Таким чином, жодна спроба створити в країні професійну перестрахову компанію не була успішно реалізована. В Україні досі не створено сприятливих економіко-правових передумов для діяльності професійних учасників на ринку перестраховування.

До основних проблем, що стримують розвиток інституту професійного перестра-

хування в Україні і які мають хронічний характер, належать: низький рівень капіталізації та місткості вітчизняного ринку перестраховання, а також загалом розвитку класичних форм, методів і схем перестрахових відносин; брак надійних інвестиційних інструментів у зв'язку з кризовим станом фінансового ринку; недосконалість нормативно-правової бази та державного регулювання цієї сфери економічних відносин [1, 24; 5, 105].

Для того, щоб страховий ринок України був готовим до появи та успішного функціонування такого його учасника, як професійний перестраховик, потрібно на загальнодержавному рівні забезпечити створення необхідних організаційно-правових і фінансово-економічних передумов. Визначальним чинником цих дій має стати прийняття нового Закону України "Про страхування", який повинен містити визначення поняття "перестраховик", а також чітко окреслити доцільність і умови ліцензування перестрахової діяльності (як виняткового виду діяльності).

Запропоновано законодавчо визначити поняття "перестраховик" (спеціалізована перестрахова компанія), як компанію – фінансову установу, що здійснює виключно перестраховування ризиків (у вигляді як прийняття, так і подальшої передачі ризику виконання частини зобов'язань страховика за договором страхування) і має відповідну ліцензію на здійснення перестрахової діяльності. Практична цінність запропонованого нами визначення полягає в тому, що в ньому чітко зафіксовано право перестраховика здійснювати як вхідне, так і вихідне перестраховування, тобто право на здійснення операцій з ретроцесії – передачі певної частки ризику, прийнятого від цедента, іншому перестраховику. Крім того, такі компанії повинні отримати право бути учасниками перестрахових пулів та інших об'єднань і саморегульованих організацій, що існують на страховому ринку.

Вважаємо, що необхідною правовою передумовою для створення надійних професійних перестрахових компаній є визначення страховим законодавством окремо такої спеціалізації компаній на страховому ринку. Для юридичних підстав діяльності та цілей ліцензування перестраховиків важливо, щоб Закон України "Про страхування" передбачав таку спеціалізацію страхових компаній:

- страховики, що здійснюють страхування життя;
- страховики, що здійснюють види страхування інші, ніж страхування життя;
- перестраховики (спеціалізовані перестрахові компанії).

Важливо, щоб страховим законодавством було передбачено необхідність одержання окремої ліцензії (державного дозволу) на здійснення перестрахової діяльності. Прикладом аналогічної практики є такі країни, як Данія, Німеччина, Російська Федерація, Швеція, Швейцарія, США та ін.

Цілком логічно, що ліцензія на перестрахову діяльність надаватиме право здійснювати перестраховування ризиків за всіма видами та формами страхування, що у фінансовому аспекті вимагає надання більш високих гарантій виконання зобов'язань, ніж від звичайного страховика, який отримує ліцензії на окремі види страхування. Саме тому у страховому законодавстві доцільно не лише зберегти диференційований підхід до встановлення мінімального розміру статутного капіталу страховиків, що здійснюють страхування життя та загальне страхування, а й окремо передбачити мінімальний розмір статутного капіталу для перестрахової компанії. Так, у своїх дослідженнях О. Кнейслер аргументовано доводить необхідність встановити підвищені вимоги до розміру капіталу професійних перестраховиків і їх кваліфікаційного рівня [1, 15].

Слід зауважити, що нова редакція Закону України "Про страхування" передба-

чає заміну поняття “статутний капітал” на “регулятивний капітал”, який необхідно розраховувати залежно від обсягів діяльності та ризиків, пов’язаних з нею, а також якості активів, якими покривається регулятивний капітал. При цьому визначено, що мінімальний розмір регулятивного капіталу для страховиків, що здійснюють загальне страхування, становить 22 млн. грн.; для страховиків, що здійснюють страхування великих ризиків, – 32 млн. грн., як і для страховиків, що здійснюють страхування життя [14]. І хоча законопроектом передбачено окремо здійснення перестрахової діяльності, він не містить відповідної норми щодо встановлення мінімального розміру регулятивного капіталу для професійних перестраховиків, який, враховуючи специфіку такої діяльності, має бути вищим, ніж у прямих страховиків.

Що стосується організаційно-правової форми професійних перестраховиків, то, наприклад, у Німеччині переважна більшість перестрахових компаній є акціонерними товариствами [15, 9]. Вважаємо за доцільне передбачити створення в Україні професійних перестраховиків виключно у формі акціонерних товариств. Інші організаційно-правові форми (повне, командитне товариство, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з додатковою відповідальністю) вважаємо такими, що не відповідають статусу і змісту діяльності перестрахових компаній на сучасному етапі розвитку страхового права й економічних відносин в Україні.

Офіційне визначення статусу спеціалізованої перестрахової компанії дасть змогу затвердити єдині стандарти на ринку перестраховання України. Такі компанії мають інший предмет діяльності, ніж прямі страховики, у них інший склад клієнтів, інший маркетинг тощо [5, 108]. Як і будь-яка інша компанія, перестраховик повинен мати чітко розроблений довгостроковий план своєї діяльності. Негативними чинниками, які

на сьогодні можуть загрожувати успішній діяльності українського перестраховика і які необхідно враховувати при виробленні стратегії розвитку з метою завоювання бажаного сегмента ринку, є:

- низька капіталізація внутрішнього ринку перестраховання, зумовлена невисоким рівнем забезпеченості фінансовими, інформаційними, інтелектуальними ресурсами, а також недосконалістю правової бази порівняно з іноземними ринками;
- вплив внутрішньої фінансової кризи, інфляційні очікування (зростання цін, знецінення національної валюти), зростання витрат на ведення справи;
- висока вразливість і залежність українського страхового ринку від тенденцій і коливань на світовому ринку фінансових послуг;
- використання деякими страховиками можливостей материнських компаній з високими рейтингами фінансової надійності для перестраховання ризиків (Vienna Insurance Group, Generali, UNIQA, Fortis, AIG, AXA, PZU та ін.);
- імовірність реалізації катастрофічних ризиків, які зумовлюють надзвичайно великі виплати за договорами перестраховання і які важко піддаються прогнозуванню.

В умовах складної економічної та політичної ситуації в країні вітчизняним перестраховикам не варто очікувати значних доходів від інвестиційної діяльності. Загострення кризових явищ в економіці загрожуватиме їм зменшенням вартості капіталу [11, 142]. За таких обставин особливого значення набуває професійний андерайтинг і ризик-менеджмент перестрахової діяльності. Професійний андерайтинг перестраховика повинен передбачати ретельну оцінку ризиків від страховиків–цедентів і прийняття їх на перестраховання за адекватну премію.

В свою чергу, завдання ризик-менеджменту перестрахової діяльності полягає у диверсифікації й мінімізації власних ризиків, у т. ч. у виваженій політиці здійснення їх подальшого перестраховування, тобто ретроцесії.

Ефективність системи ризик-менеджменту залежить від того, як широко вона охоплює управління ризиками на таких рівнях:

- мікрорівень (ризик, пов'язані з посиленням конкуренції, появою нових перестрахових послуг, нарощенням капіталу, диверсифікацією активів тощо);
- макрорівень (ризик, пов'язані з інфляцією, коливанням процентних ставок, змінами в державному регулюванні, глобалізаційні процеси).

Подібний підхід крупних міжнародних перестраховиків мав позитивний вплив на їхній профіль фінансових ризиків у стресових умовах 2011–2012 рр. та в період фінансової кризи [16, 5].

Окремим питанням, що породжує дискусію, є перспектива створення в Україні державного перестраховика. У першій половині ХХ ст. з метою стримування тенденції перестраховування ризиків за кордоном урядами різних країн були створені національні фінансові установи, в яких страховики зобов'язані були перестраховувати визначену частку ризиків, що загалом передавались ними у перестраховування. Першими запровадили такий досвід країни Латинської Америки, згодом – Італія, Туреччина, Іран, Франція, де обов'язкові частки перестраховування ризиків у національного перестраховика коливались від 25% до 75% загального обсягу ризиків, які передавались у перестраховування. У Білорусі сьогодні існує національна перестраховувальна організація "Belarus Re", яка є єдиною спеціалізованою організацією з перестраховування в країні.

Деякі вчені відстоюють точку зору щодо доцільності створення в Україні національного перестраховика за рахунок державних фі-

нансових ресурсів, що спрямовано на забезпечення гарантованості здійснення виплат за угодами перестраховування на державній основі [2, 32]. Проте, на наш погляд, це може виявитися стримуючим фактором у розвитку економічних відносин на ринку перестраховування, які базуються на принципі вільної конкуренції. По-перше, поява державного перестраховика, якщо і не призведе до повної монополізації внутрішнього ринку перестраховування, то спроможна значно змістити акценти в лідерських позиціях серед основних його гравців, що можна вважати прямим втручанням держави і спробою контролювати дану сферу страхових відносин.

По-друге, для страховиків важливо дотримуватися принципу диверсифікації при перестраховуванні ризиків, так само, як при розміщенні страхових резервів. Якщо існуватиме квота для вітчизняних страховиків, віддавати державній компанії 50 або більше відсотків ризиків, що передаються в перестраховування, це обмежуватиме можливості страховиків щодо вільного вибудовування власної політики перестраховування. З огляду на це, вважаємо неприйнятною ідею створення в Україні національної перестрахової компанії.

Розвиток інституту професійних перестраховиків в Україні виведе вітчизняний ринок перестраховування на якісно вищий рівень його функціонування. Для цього необхідно створити сприятливі умови правового й економічного характеру для створення та подальшої успішної діяльності потужних професійних перестраховиків, які в майбутньому стануть надійними партнерами як для вітчизняних, так і для іноземних страхових компаній. Першочерговими діями з боку держави має стати розмежування страхової та перестрахової діяльності на законодавчому рівні, визначення окремого статусу та ліцензування компаній – перестраховиків.

Для того, щоб українські перестрахові компанії мали реальні перспективи виходу

на міжнародний ринок як конкурентоспроможні учасники, важливо, щоб вони мали такі ж високі рейтинги фінансової надійності, що і їхні іноземні партнери. Тільки таким шляхом можна вирішити питання підвищення довіри до вітчизняного ринку перестраховування.

У довгостроковій перспективі, яка має поступово пройти крізь усі етапи еволюційного розвитку страхового бізнесу, еталон професійного перестраховика – це компанія, яка має диверсифікований портфель, зобов'язання за яким, як і власні кошти, забезпечені надійними, ліквідними активами і які здійснюють високого класу андеррайтинг і ризик-менеджмент перестрахової діяльності. При цьому на внутрішньому ринку перестраховування мають бути забезпечені умови вільної конкуренції.

Література

1. Кнейслер О.В. Новітня парадигма формування ринку перестраховування України: автореферат дис. на здобуття наук. ступ. докт. екон. наук: спец. 08.00.08 "Гроші, фінанси і кредит". Тернопіль, 2013. – 32 с.
2. Козьменко О. В., Бойко А. О. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку перестраховування в Україні // *Фінанси України*. – 2011. – № 6. – С. 24–32.
3. Воблій К.Г. *Основи економії страхування*. – М.: АНКІЛ, 1993. – 228 с.
4. Ротова Т.А. *Страхування: Навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. та допов.* – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 400 с.
5. Теребус О.М. *Перестраховування та проблеми його розвитку в Україні // Галицький економічний вісник*. – 2009. – № 2. – С. 105 – 109.
6. Кнейслер О. *Теоретико-прагматичні підходи до визначення та розрахунку місткості ринку перестраховування // Галицький економічний вісник*. – 2012. – № 4 (37). – С. 11 – 18.
7. Лойко Н. *Перестраховування в Україні і світі: проблеми і перспективи розвитку [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/13260/1/224_Lojko_561-564_69.pdf
8. *Statistisches Taschenbuch der Versicherungswirtschaft [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://www.gdv.de/wp-content/uploads/2013/09/GDV-Statistisches-Taschenbuch-2013.pdf>
9. Ванін Д. *Перспективи та проблеми вхідного зарубіжного перестраховування // Страхова справа*. – 2013. – № 2 (50). – С. 34–37.
10. *Нацкомфінпослуг. Підсумки діяльності страхових компаній за 2013 рік [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: http://nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/SK/sk_%202013.pdf
11. *Страховий і перестраховий ринок в епоху глобалізації: Монографія / О. В. Козьменко, С. М. Козьменко, Т. А. Васильєва та ін.* – Суми: Університетська книга, 2011. – 388 с.
12. *Український ринок вхідного страхування та перестраховування від нерезидентів в 2012 році скоротився на 34% // Страхова справа*. – 2013. – № 1 (49). – С. 18.
13. Ткаченко Н.В. *Развитие перестрахования как рычага обеспечения финансовой устойчивости страховщиков [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://efaculty.kiev.ua/analytics/str/2/2.htm>.
14. *Міжнародний центр наукових досліджень теорії і практики страхування [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: <http://insurance.uabs.edu.ua/uk/novyny/ukrainskinovyny/319-normatyv-statutnoho-kapitalu-dlianyovykh-strakhovykiv-zhyttia-v-ukraini-z-17-travnia-zbilshyvsvia-v-6-7-razy-do-10-mln-ievro.html>
15. *Statistik der BaFin 2011/2012 – Rückversicherungsunternehmen [Електронний ресурс]*. – Режим доступу: http://www.bafin.de/SharedDocs/Downloads/DE/Statistik/Rueckversicherer/dl_st_11_12_rueckv_ges_va.pdf?__blob=publicationFile&v=4.
16. *Глобальний ринок перестраховування в 2013 році характеризується тиском на тарифи, диверсифікацією і появою нових гравців / Д. Сугров, Т. Гхаріб, М. Коулмен // Страхова справа*. – 2013. – № 3 (51). – С. 4 – 11.